

Uchwała z dnia 26 września 2006 r.

II UZP 11/06

Przewodniczący SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca),
Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2006 r. sprawy z odwołania Beaty M., Rafała S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o ubezpieczenie, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 7 lipca 2006 r. [...]

„Czy przepis art. 130² § 3 k.p.c. ma zastosowanie w sprawach podlegających opłacie podstawowej ?”

p o d j ą ł uchwałę:

Przepis art.130² § 3 k.p.c. stosuje się do środków odwoławczych i środków zaskarżenia podlegających opłacie podstawowej, o której mowa w art. 35 i 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku przedstawił do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne w następującym stanie faktycznym sprawy. Postanowieniem z dnia 31 maja 2006 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy odrzucił apelację Beaty M. i Rafała S. od wyroku tego Sądu z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o ubezpieczenie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy podniósł, że powyższa apelacja podlegała odrzuceniu na mocy art. 130² § 3 k.p.c., ponieważ sprawa, w której ją wniesiono, należy do spraw podlegających opłacie w wysokości stałej, a pełnomocnik ubezpieczonej, będący radcą prawnym, wnosząc ten środek odwoławczy nie uiścił opłaty podstawowej.

W zażaleniu na powyższe postanowienie zarzucono, że opłata od zażalenia wniesiona została na wezwanie Sądu do usunięcia braków formalnych pisma w określonym terminie oraz sformułowano wywody na temat niekonstytucyjności przepisu art. 130 § 2 i 3 k.p.c.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wprowadzając skarżąc w zażaleniu powołała się na przepisy, które nie miały zastosowania w sprawie, albowiem Sąd Okręgowy oparł się na obowiązującym od dnia 2 marca 2006r. przepisie art. 130² § 3 k.p.c., jednakże pozostaje do rozważenia w przedmiotowej sprawie kwestia możliwości zastosowania przepisu, który stanowił podstawę rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy, odrzucając apelację skarżącej wyszedł z założenia, że sprawy podlegające opłacie podstawowej (w tym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych) są jednocześnie sprawami podlegającymi opłacie w stałej wysokości w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c., który to przepis został wprowadzony z dniem 2 marca 2006 r. ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Stosownie do jego treści „sąd odrzuca bez wzywania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego), podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej.” W opinii Sądu Apelacyjnego nie sposób nie zauważyć, że redakcja tego przepisu jest niejasna z uwagi na umieszczenie w nim słowa „pismo” i brak znaku przestankowego po słowach „rzecznika patentowego”. Konstatacja ta wynika stąd, że pisma nieopłacone, poza środkami odwoławczymi i środkami zaskarżenia podlegają zwrotowi, a nie odrzuceniu, o czym stanowi art. 130² § 2 k.p.c. Jednakże z treści art. 130² § 3 k.p.c. niewątpliwie wynika, że sąd odrzuca bez wzywania o uiszczenie opłaty wymienione w nim, a wniesione przez adwokata lub radcę prawnego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej. Zgodnie z treścią art. 36 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych apelacja podlega wyłącznie opłacie podstawowej w wysokości stałej 30 złotych. Z kolei w myśl art. 35 ust. 1 ustawy w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 złotych, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową.

Sąd Apelacyjny uznał, że poważne wątpliwości budzi interpretacja przepisu art. 130² § 3 k.p.c., a mianowicie, czy ma on zastosowanie w odniesieniu do spraw podlegających opłacie podstawowej. Istnieje w tym zakresie możliwość dwojakiej wykładni powyższego przepisu. W drodze wykładni gramatycznej - do której Sąd drugiej instancji się przychylił - można przyjąć, że będąca jedną z opłat przewidzianych w art. 11 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłata podstawowa jest jednocześnie opłatą w wysokości stałej, o jakiej mowa w art. 130² § 3 k.p.c. W przepisie tym bowiem ustawodawca użył zwrotu „podlegające opłacie w wysokości stałej” a nie zwrotu „podlegające opłacie stałej”. Opłata podstawowa jest niewątpliwie opłatą w wysokości stałej, gdyż zgodnie z treścią art. 14 ust. 3 ustawy wynosi 30 zł i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie. Ustawodawca, przy założeniu racjonalności jego działania, systematyzując w ustawie opłaty sądowe i nadając im ustawową nazwę, konsekwentnie winien posługiwać się stworzoną przez siebie terminologią, a skoro od niej odstąpił w omawianej normie prawnej, posługując się innym zwrotem, to oznaczać może świadomy zabieg legislacyjny, który oznaczałby, że art. 130² § 3 k.p.c. dotyczy również opłaty podstawowej. Ponadto nie ma uzasadnienia dla przyjęcia tezy, że profesjonalny pełnomocnik wnosząc środek odwoławczy lub środek zaskarżenia ma obowiązek uiścić opłatę stałą, czyli wynikającą z konkretnych przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i opłatę stosunkową, którą musi obliczyć samodzielnie, pod rygorem odrzucenia tego środka, natomiast przy opłacie podstawowej, która zawsze i niezmiennie wynosi 30 złotych, takiego obowiązku nie ma. Wskazuje to, że w sprawach podlegających opłacie podstawowej ma zastosowanie przepis art. 130² § 3 k.p.c. Za taką interpretacją przemawia także sformułowany w uzasadnieniu projektu ustawy jeden z jej celów, jakim jest usprawnienie postępowania w aspekcie dotyczącym bezpośrednio pobierania kosztów sądowych (w zakresie sposobu pobierania opłat sądowych oraz orzekania przez sąd lub referendarza sądowego o zwolnieniu od kosztów sądowych). W uzasadnieniu projektu stwierdzono, że celem ustawy jest także wprowadzenie nowego, uproszczonego i czytelnego systemu opłat sądowych. Uproszczenie sposobu określenia wysokości opłat (jednoznaczny w swojej treści „taryfikator” ustawowy) umożliwia wprowadzenie obowiązku samoobliczania tych opłat przez adwokatów lub radców prawnych oraz przez przedsiębiorców, co usprawnia postępowanie na etapie ich pobierania.

Sąd Apelacyjny wskazał również na możliwość dokonania takiej interpretacji przepisu art. 130² § 3 k.p.c., z której wynikałoby, że określony w nim skutek dotyczy wy-

łącznie środka odwoławczego lub środka zaskarżenia podlegających opłacie stałej lub stosunkowej, natomiast nie ma zastosowania do takiego pisma podlegającego opłacie podstawowej, co do której istnieje obowiązek wezwania do jej uiszczenia na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. niezależnie od tego, czy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, czy też przez takiego pełnomocnika reprezentowana nie jest. Za taką możliwością rozumienia omawianego przepisu wydaje się przemawiać fragment uzasadnienia projektu ustawy, z którego wynika, że projektowany art. 130² k.p.c. wprowadza obowiązek uiszczenia przez profesjonalnego pełnomocnika (adwokata lub radcę prawnego), a także przez przedsiębiorcę w postępowaniu w sprawach gospodarczych - bez oddzielnego wzywania przez przewodniczącego o uzupełnienie braków - nie tylko opłaty stałej, lecz również opłaty stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia, z zastrzeżeniem odpowiednich sankcji. W tak sformułowanym zdaniu nie ma wątpliwości, że art. 130² § 3 k.p.c. dotyczy wyłącznie opłaty stałej i opłaty stosunkowej, nie dotyczy natomiast opłaty podstawowej. Jednakże z dalszej części wyводу dotyczącego tej kwestii wynika, że „przejście na opłaty stałe, gdzie tylko jest to możliwe, pozwoli szerzej zastosować mechanizm przewidziany w obecnie obowiązującym art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, czyli zwrot lub odrzucenie pisma wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika w razie nieuiszczenia opłaty w stałej wysokości.” Uzasadniałoby to tezę, że w projekcie ustawy używa się terminu „opłata stała” jako skrótu myślowego, co prowadzi do konkluzji, iż zgodnie z intencją ustawodawcy środki odwoławcze i środki zaskarżenia, podlegające opłacie w wysokości stałej - a więc również te, które podlegają opłacie podstawowej - wnoszone przez profesjonalnego pełnomocnika, podlegają rygorowi określonemu przepisem art. 130² § 3 k.p.c.

Sąd Apelacyjny wskazał na podobny problem pojawiający się przy interpretacji treści art. 100 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów, ma obowiązek uiścić opłatę podstawową od wszystkich pism podlegających opłacie. Treść tego przepisu sugerowałaby, że profesjonalny pełnomocnik, składający równocześnie z pismem procesowym wniosek o zwolnienie od kosztów, nie wnosi żadnej opłaty oczekując na decyzję sądu odnośnie tego wniosku. Z brzmienia powołanego przepisu wynikałaby następująca kolejność: decyzja sądu co do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych a następnie, po decyzji sądu, obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej

lub stałej ewentualnie stosunkowej. Jednakże oczekiwanie na wniesienie opłaty podstawowej nie ma uzasadnienia, gdyż zwolnienie od kosztów, co wynika wprost z przepisu art. 100 ust. 2 *in fine* ustawy, nie obejmuje opłaty podstawowej, a więc decyzja sądu nie może dotyczyć tej opłaty. Stąd uprawniony wydaje się być wniosek, że składając środek odwoławczy lub środek zaskarżenia podlegający opłacie stałej, stosunkowej lub podstawowej, wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, profesjonalny pełnomocnik obowiązany jest do wniesienia opłaty podstawowej zgodnie z treścią art. 10 ustawy, pod rygorem skutków wynikających z przepisu art. 130² § 3 k.p.c. Następnie zaś - w zależności od decyzji sądu - uzupełnia tę opłatę bądź nie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ponieważ wyrok Sądu pierwszej instancji zapadł 20 marca 2006 r., przeto nie budzi wątpliwości, że w sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Będący przepisem przejściowym art. 149 ust. 1 ustawy stanowi bowiem, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych stosuje się do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Dodany powołaną ustawą z dniem 2 marca 2006 r. przepis art. 130² k.p.c. reguluje skutki niewykonania przez profesjonalnego pełnomocnika, będącego adwokatem lub radcą prawnym, wynikającego z art. 10 ustawy obowiązku uiszczenia opłaty przy wnoszeniu pisma podlegającego takiej opłacie (art. 3 ustawy). Przepis art. 130² § 3 k.p.c. stanowi, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Przepis ten może budzić wątpliwości już poprzez samo jego sformułowanie, gdyż wydaje się, że zbędne jest umieszczenie w nim słowa „pismo” bądź że brak jest zamieszczenia w nim po słowie „pismo” słowa „zawierające”. Porównanie jednakże treści § 3 art. 130² k.p.c. z jego § 1 i 2 wskazuje jednoznacznie, że ten pierwszy (przepis § 3) dotyczy wyłącznie pism mających charakter środków odwoławczych i środków zaskarżenia, gdyż wszystkie

pisma nieposiadające takiego waloru, wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, które nie zostały należycie opłacone, podlegają zwrotowi (§ 1) z dalszymi konsekwencjami określonymi w § 2. Niewątpliwie zatem przepis art. 130² § 3 k.p.c. dotyczy tych pism podlegających opłacie, które stanowią wymienione w nim środki odwoławcze i środki zaskarżenia (pism zawierających podlegające opłacie środki odwoławcze lub środki zaskarżenia), a więc apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów od nakazu zapłaty i skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczą zasadniczo zagadnienia, czy opłata w wysokości stałej, o której mowa w art. 130² § 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to również opłata podstawowa, określona w art. 14 tej ustawy. Przepis art. 11 ustawy dzieli opłaty na stałą, stosunkową oraz podstawową. Opłatę stałą pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednokowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 12), opłatę stosunkową - w sprawach o prawa majątkowe, przy czym wynosi ona 5 % wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia (art. 13), natomiast opłatę podstawową - w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej (art. 14 ust. 1). Opłata podstawowa wynosi 30 zł i stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 14 ust. 3). Pobranie od pisma opłaty podstawowej wyłącza pobranie innej opłaty (art. 14 ust. 4). W myśl art. 100 ust. 1 ustawy strona w całości zwolniona od kosztów sądowych z mocy ustawy nie uiszcza opłat sądowych i nie ponosi wydatków, które obciążają tymczasowo Skarb Państwa. Kwestię ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych reguluje art. 96 ustawy, który w ust. 1 pkt 4 stanowi, że nie mają obowiązku uiszczania opłat sądowych pracownik wnoszący powództwo lub strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem art. 35 i 36. Zgodnie z art. 35 ustawy w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową (ust. 1). Pracownik i pracodawca uiszczają opłatę podstawową od pism podlegających opłacie wymienionych w ust. 1,

także w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy wytoczonej z powództwa inspektora pracy (ust. 2). Z kolei w świetle art. 36 ustawy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłączenie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Analiza powołanych wyżej przepisów wskazuje, że w sprawach z zakresu prawa pracy, w których wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 zł oraz w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobranie opłaty podstawowej przewidziane zostało jedynie od wymienionych w art. 35 i 36 ustawy środków odwoławczych i środków zaskarżenia. Opłata ta w każdym przypadku wynosi 30 złotych, jest opłatą minimalną, jaką strona jest obowiązana uiścić od podlegających opłacie pism wymienionych w art. 35 i 36, a jej pobranie wyłącza pobranie jakiegokolwiek innej opłaty (art. 14 ust. 3 i 4). Skoro nie ma możliwości całkowitego lub częściowego zwolnienia strony od ponoszenia omawianej opłaty, ustalenia jej wysokości w sposób odmienny niż czynią to przepisy art. 35 i 36 ustawy, bądź pobrania od pisma będącego środkiem odwoławczym lub środkiem zaskarżenia innej opłaty, niż opłata podstawowa, to należy uznać, iż określona w wymienionych przepisach opłata podstawowa - jako niepoddająca się jakiegokolwiek modyfikacji - jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. Należy zwrócić uwagę, że użyty w tym przepisie zwrot „opłata w wysokości stałej” różni się od używanego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pojęcia „opłata stała”, co wskazuje, że określenia te mają inne znaczenie. Gdyby użyte w art. 130² § 3 k.p.c. określenie odnosiło się do pojęcia zawartego w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ustawodawca posłużyłby się sformułowaniem „podlegające opłacie stałej lub stosunkowej” bądź „podlegające całej opłacie stałej lub jej ułamkowej części albo opłacie stosunkowej”. Zatem określenie „opłata w wysokości stałej” ma szerszy zakres znaczeniowy i obejmuje także opłaty, które nie są opłatami stałymi w rozumieniu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ale ich wysokość jest stała dlatego, że została określona kwotowo, jak to ma miejsce w przypadku opłaty podstawowej.

Sąd Apelacyjny trafnie zwrócił uwagę, że w uzasadnieniu projektu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wskazano, iż „projekt zmian do kodeksu postępowania cywilnego (projektowany art. 130²) wprowadza obowiązek uiszczenia

przez profesjonalnego pełnomocnika (adwokata lub radcę prawnego) - bez oddzielnego wzywania przez przewodniczącego o uzupełnienie braków - nie tylko opłaty stałej, lecz również opłaty stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia, z zastrzeżeniem odpowiednich sankcji. Przejście na opłaty stałe, gdzie tylko jest to możliwe, pozwoli szerzej zastosować mechanizm przewidziany w obecnie obowiązującym art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, czyli zwrot lub odrzucenie pisma wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika w razie nieuiszczenia opłaty w stałej wysokości". W uzasadnieniu projektu z jednej strony odniesiono się więc jednoznacznie do opłaty stałej i stosunkowej, z drugiej zaś do opłaty w stałej wysokości w rozumieniu art. 17 obowiązującej do dnia 1 marca 2006 r. ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.).

Powołany przepis stanowił, iż pisma procesowe wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego, które nie są należycie opłacone, zwraca się bez wezwania o uiszczenie opłaty, jeśli pismo podlega opłacie w wysokości stałej. Również bez wezwania o uiszczenie opłaty należy odrzucić wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego środki zaskarżenia podlegające opłacie w wysokości stałej. Orzecznictwo generalnie przyjmowało, że użyte w wymienionym przepisie wyrażenie „opłata w wysokości stałej” oznaczało „wpis stały” bądź ułamkową część wpisu stałego (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2000 r., III CZP 34/00, OSNC 2001 nr 1, poz. 4 i z dnia 20 maja 2003 r., III CZP 16/03, OSNC 2004 nr 3, poz. 33 oraz niepublikowane postanowienia z dnia 5 kwietnia 2001 r., IV CZ 133/00, z dnia 11 lipca 2001 r., V CZ 93/01, z dnia 18 października 2001 r., IV CZ 133/01, z dnia 19 marca 2002 r., IV CZ 24/02 i z dnia 27 czerwca 2002 r., IV CZ 76/02). Mogłoby się więc wydawać, że jest to argument przemawiający przeciwko tezie, iż „opłata w wysokości stałej” w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. oznacza również opłatę podstawową. Należy jednak pamiętać, że opłata podstawowa jest nowym rodzajem opłaty sądowej, nieznanym obowiązującej poprzednio ustawie z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a tym samym pojęciu „opłaty w wysokości stałej” należy nadać znaczenie adekwatne do aktualnego stanu prawnego. Wydaje się, że w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. w zakresie odnoszącym się do zmian przepisów Kodeksu postępowania cywilnego zupełnie pominięto zagadnienie opłaty podstawowej, której w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ustawodawca niewątpliwie nadał charakter opłaty w stałej wysokości. W uzasadnieniu po-

wołanej wyżej uchwały z dnia 13 września 2000 r., III CZP 34/00, Sąd Najwyższy podkreślił, że opłata w wysokości stałej w rozumieniu art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to taka opłata, której wysokość jest stała, czyli taka sama, jednakowa. Kryterium temu odpowiada nie tylko opłata, która jest wyrażona kwotowo, lecz także taka opłata, która, stanowiąc określony, zawsze taki sam ułamek określonej kwoty, ma zawsze taką samą wysokość („wysokość stałą”). Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy kryterium temu odpowiada również wyrażona kwotowo i w niezmienniej wysokości opłata podstawowa. Gdyby zamiarem ustawodawcy było ograniczenie skutku wynikającego z art. 130² § 3 k.p.c. wyłącznie do środków odwoławczych i środków zaskarżenia podlegających opłacie stałej lub stosunkowej, wyraźnie by to zaznaczył poprzez jednoznaczne odniesienie się do tych opłat bądź poprzez wyłączenie spod działania powołanego przepisu pism podlegających opłacie podstawowej. Skoro tego nie uczynił, to wynikający z art. 130² § 3 k.p.c. obowiązek uiszczenia przez adwokata lub radcę prawnego należnej opłaty bez wzywania o jej uiszczenie pod rygorem odrzucenia środka odwoławczego lub środka zaskarżenia dotyczy nie tylko pism podlegających całej opłacie stałej (art. 18 ust. 2 ustawy), ułamkowej części opłaty stałej (art. 19 ustawy) i opłacie stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 13 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy), ale również pism podlegających opłacie podstawowej, o której między innymi mowa w art. 35 i 36 ustawy (por. także dotychczas niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2006 r., I CZ 23/06, z dnia 2 czerwca 2006 r., II UZ 14/06, z dnia 11 lipca 2006 r., I CSK 146/06 i z dnia 17 sierpnia 2006 r., III UZ 7/06).

Nie ma również uzasadnienia dla stanowiska, że zamiarem ustawodawcy było - poprzez wyłączenie przewidzianej w art. 130² § 3 k.p.c. sankcji w odniesieniu do wnoszonych przez profesjonalnych pełnomocników środków odwoławczych i środków zaskarżenia podlegających opłacie podstawowej - uprzywilejowanie niektórych stron postępowania i zróżnicowanie ich sytuacji procesowej nie tylko w zależności od rodzaju zawisłej przed sądem sprawy (cywilna oraz z zakresu prawa pracy i z zakresu ubezpieczeń społecznych), ale również w ramach spraw z zakresu prawa pracy - od wartości przedmiotu sporu (art. 35 ust. 1 zdanie drugie ustawy), a w grupie spraw, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł - od przyznania stronie przez sąd całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych (art. 100 ust. 2 ustawy). Obowiązek uiszczenia określonej kwotowo należnej opłaty w stałej wysoko-

ści jest prostą czynnością, niewykraczającą poza granice wymagań, jakie należy stawiać zawodowemu pełnomocnikowi, którego powinien charakteryzować odpowiedni profesjonalizm. Pozostaje to w zgodzie z podstawowymi celami i założeniami ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, którymi było między innymi usprawnienie i przyspieszenie postępowania cywilnego poprzez wprowadzenie prostszych zasad dotyczących ustalania wysokości i pobierania od stron opłat sądowych, w tym możliwość szerszego zastosowania mechanizmu zwrotu lub odrzucenia pisma wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika w razie nieuiszczenia opłaty w stałej wysokości.

Stosownie do art. 390 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. sąd może przedstawić do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, które powstało przy rozpoznawaniu apelacji. Oznacza to, że przedmiotem zagadnienia prawnego może być tylko taki problem prawny, od którego rozwiązania zależy rozstrzygnięcie sprawy rozpoznawanej w wyniku zażalenia strony na postanowienie sądu pierwszej instancji (art. 390 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.). Problem prawny powinien być przedstawiony ogólnie, jednakże musi odnosić się do przedmiotu zaskarżenia zażaleniem. Skoro w przepisie art. 390 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. chodzi o wątpliwości związane z rozpatrywaniem zażalenia, przedmiotem zagadnienia prawnego nie może być kwestia prawna niemająca wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, w której wniesiono zażalenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2006 r., III SZP 2/06, dotychczas niepublikowane). Podnoszony w uzasadnieniu przedstawionego do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego problem prawny dotyczący uiszczania opłaty od pisma wnoszonego łącznie z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, a tym samym nie może stanowić przedmiotu rozważań Sądu Najwyższego.

Z powyższych względów podjęto uchwałę jak na wstępie.

=====